Jordi Soler 96

la taRga

revista de salt

ANY XVII - NÚM. 163 - NOVEMBRE / DESEMBRE 1996 - PREU: 300 PTA

EL RACÓ DEL POETA

Tardor

Tardor!, jorns minvant...,
placidesa colorada,
qui de la natura és amant
gaudeix d'una pau assossegada.

Veig grogor a tots indrets...
natura color de tabac,
cel llis i els arbres, pobrets...,
ses fulles cobreixen els bacs.

No hi ha camins pedregosos,
les catifes ens fan de coixi,
no tenim els ulls plorosos...
del pol.len de maig, suau cotó fi.

El cel és de color de mel,
els roures perden ses fulles,
les tardes entre groc i pastel
i les roses quedant-se nues.

Tot el que miro té mestratge,
camps, llacs i margeres...
camins plens de fullatge,
amb aglans caiguts de les sureres.

Espero que el grèvol floreixi
i en la meva estada tenir-hi una flor,
quan per Nadal vermellegi
amb l'elegància de ser un senyor.

Anna Bonal

EL COLOR DELS DIES

No em parleu d'un Nadal per esperar

No em parleu d'un Nadal per esperar
ben peixats i ajaguts a la cuneta;
no em parleu de grimpar amb
l'esquena dreta)
ni de tallar, fent trampa, el bacallà.

Parleu-me del Nadal escàs de pa,
d'unes golfes o d'una cambra estreta;
parleu-me de qui passa la baieta,
de qui no gosa arribar a demà.

Parleu-me d'un Nadó sense botigues
ni anuncis ni grans cotxes ni pantalles.
Parleu-me d'un gran bosc
de mans amigues)

- més enllà de satèl.lits i internets -
cobrint el món amb unes estovalles
fins a vessar de deures i de drets.

Salt, 28 de novebre de 1996.

AR

BOLSOS
ARQUEROS, S.L.

Venda directe al públic

c/ Pere Coll i Guitó, 14
17190 SALT (Girona)

Tel. (972) 23 59 65
Fax 23 39 84

ÒPTICA

Amadeu Agustí

ÒPTIC DIPLOMAT

Pça. Catalunya, 8 - Tel. 20 42 28 - 17003 GIRONA

ANY XVII/NÚM. 163
NOV./DESEMBRE1996

PORTADA/ Jordi Soler

LA FARGA/Revista de Salt
EDITA/ Casal de Jubilats de Salt.
DIRECCIÓ/Josep Cristòfol i Darné
COORDINACIÓ/Ma. Helena Romagós.
CONSELL DE REDACCIÓ/Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Miquel-Àngel Ferrés i Fluvià, Agapit Alonso i Pont, Ricard Giménez i Camins, Ma. Àngels Mir i Casas, Xavier Margenat, Lluís Rovira i Pato i Gerard Carreras i Comas.
COL.LABORACIÓ HABITUAL/
Antoni Brugués, Salvador Sunyer i Casadevall, Iolanda Pineda i Balló, Alicia Viñas, Jordi Soler i Quim Pla.
COMPAGINACIÓ/Xarli Terribas i Roca
CORRECCIÓ i ESTIL/ Toni Ruscalleda
FOTOGRAFIA/ Martí Artalejo i Lluís Rovira.
PUBLICITAT/ Vicenç Saurina
DISTRIBUCIÓ/Pitu Geli
ADMINISTRACIÓ/Joan Boada i Reig
TIRADA/1.500 exemplars
REDACCIÓ/Passeig Verdaguer, 1
Tels. 23 04 98 - 23 85 78
IMPRESSIÓ/Impremta Pagès, S.A.
Tel. 42 01 07 - ANGLÈS (Girona)
DIPÒSIT LEGAL/GI-356/79
SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.500 pta.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECESSÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESSADES AMB ELS SEUS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM ÍNTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I QUAN S'INDIQUI LA SEVA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

EDITORIAL

Un llaç negre aquest Nadal

A totes les llars ens ha arribat d'una manera o altra el ressò de les atrocitats viscudes pels refugiats ruandesos al Zaire, deambulant de retorn cap al seu país, sense menjar, ni aigua, ni medicaments, i amb l'ai al cor per les possibles represàlies i rebrots de la lluita interètnica entre hutus i tutsis. Els refugiats hutus van fugir del seu país després del genocidi de Ruanda el 1994.

Les ONG han reclamat una intervenció política de la comunitat internacional per posar fi al conflicte dels Grans Llacs o almenys l'obertura d'un corredor de seguretat que permetés l'entrada al Zaire per reagrupar els refugiats i atendre les seves necessitats bàsiques. Ara bé, la comunitat internacional sembla haver-se acostumat a les matances i als èxodes de masses, sobretot quan passen en zones llunyanes i sense interessos crematístics.

Les potències occidentals, que tant han tingut a veure amb la història dels països africans en conflicte, han deixat podrir la situació fins arribar a la tragèdia actual. Estem davant un nou i vergonyós escàndol internacional.

I, de retruc, aquesta negligència ens atany a tots. Com es pot romandre indiferent davant de persones que ja han arribat a l'extrem, mentre no podien servir-se de queviures i medecines de primera necessitat, amuntegats en grans quantitats i a poca distància d'ells?

Els ciutadans normals del món s'han sentit ferits i no han faltat un cop més, com en el cas de Bòsnia, mostres de solidaritat i de rebuig d'una situació insostenible.

Els conflictes interètnics tenen una lògica inhumana; per això la pregunta preocupant és si els ruandesos superaran el trauma de tantes morts, i si serà possible la reconciliació. Certament només el respecte recíproc pot anar esmorteint tanta violència latent.

Hi tindrà un paper decisiu el govern ruandès, les ONG, la comunitat internacional i el gruix que donem entre tots al clam universal en favor de la pau.

SUMARI

EL RACÓ DEL POETA
Tardor.....2
EL COLOR DELS DIES
No em parleu d'un Nadal per esperar.....2
EDITORIAL
Un llaç negre aquest Nadal.....3
LOCAL
Notícies varies.....4-5
EL RACÓ DEL POETA
A tu, que ja no hi ets.....5
ESPIGOLANT
Ja hi tornem a ser!.....6
SET-CIÈNCIES
El solstici d'hivern o tornar a començar.....7
EL DIAMANT DE LA PLAÇA
Agermanament parroquial amb el Perú.....8-9
A PEU PLA
Després del consumisme què?.....11
TEVA/MEVA
Costums del dia de Nadal
Quin àpat fan les dones de Salt, per Nadal?.....12-13
COSES DE NADAL
Les rifes de Nadal.....14
La suc-suc de Salt i altres tradicions de la vigília de Nadal.....15
Els llibres de Nadal.....16-17
Passió de carpa.....18
La tradició de donar les bones festes.....19
HISTÒRIES AL VENT
Conte de Nadal.....20-21
IMATGES
Unes reflexions per acabar l'any....22
CAGAFERRO
L'acudit folll.....23
LA VIDA AMB HUMOR
Tardor.....23

AMC
(Aula de Mitjans de Comunicació del Club Tramuntana)

1a. Setmana Marreca.
Malgrat la pluja, la diada va ser un èxit i els Marrecs varen aixecar els seus millors castells.

ELS MARRECS FAN UN ANY

Els Marrecs de Salt han fet un any i, per celebrar-ho, van organitzar la Setmana Marreca, que va acabar el diumenge 7 de novembre amb la gran Diada Castellera. En la diada va destacar el quatre de set amb agulla que van fer els Marrecs de Salt. També hi van participar els Castellers de Terrassa i els Xiquets de Tarragona. Aquesta diada estava prevista fer-se a la Plaça dels Peixos, però a causa de la pluja es va canviar tres vegades de lloc i es va acabar fent al Pavelló. I va ser tot un èxit. Coincidint ab aquest aniversari, la colla castellera ha tret al carrer el primer número de la revista "TOC DE MARREC".

OBRES PER REURBANITZAR EL CARRER MAJOR

El dia 7 de gener començaran les obres de reurbanització del carrer Major. Aquestes obres obligaran a tancar part d'aquest carrer durant més d'un any. L'Ajuntament ja ha previst els diferents desviaments que caldrà impossar per tal de minimitzar els problemes del trànsit. El pressupost de les obres previst inicialment era de 250 milions, però finalment es podran executar amb un 30% menys del previst.

EXPOSICIÓ-HOMENATGE A JORDI SOLER (HÈLIUS)

Del 10 d'octubre al 9 de novembre s'ha organitzat l'exposició-homenatge a Jordi Soler (Hèlius) a la Casa de Cultura Les Bernardes. Una exposició amb

LA CASA DELS ARMARIS

* Fabriquem armaris a la seva mida.
* Interiors exclusius

c/ Major, 48 - Tel. 24 28 05 - **17190 SALT**

REMOTO
CENTRE RECANVIS MOTO
VENDA RECANVIS
TALLER REPARACIÓ
IMPORTADOR PER A ESPANYA
ACERBIS PLASTICA ITALIA
ariete
UTAH
MALOSSI
CHIARAVALLI LA CORONA DEI CAMPIONI
polini
Ramon i Cajal, 8 - Telèfon 24 00 61 - **SALT**

ninots, escrits, fotografies, pel.lícules, acudits, pensaments i penjaments homenatgen aquest personatge tan polifacètic amb *"tot un historial de creació artística, d'obra literàcia, d'activitat periodística"* amb paraules de Carles Vivó, que ha col.laborat en aquest homenatge juntament amb altres personatges com Ramon Torramadé, Jordi Gispert, Narcís-Jordi Aragó, Modest Cuixart i Joan Antoni Poch, entre altres.

CONCURS DE PESSEBRES

El Club Familiar Tramuntana ha organitzat un Concurs Popular de Pessebres en el que hi poden participar totes les escoles i famílies de Salt. Hi ha dues **modalitats:** pessebre familiar i pessebre escolar. Les **inscripcions** es poden fer fins al 24 de desembre de 18:00 a 20:30 h. directament a la seu del Club Tramuntana o bé omplint les butlletes d'inscripció a l'Ajuntament. Les inscripcions són totalment gratuïtes.

El jurat visitarà tots els pessebres als domicilis particulars i escoles inscrites. **Es valoraran** aspectes com: originalitat, materials, esforç, participació de tota la família... Els participants que ho desitgin podran fer entrega al jurat d'un màxim de tres fotogafies del seu pessebre. Amb aquestes fotos es farà una exposició al Club Tramuntana que es podrà visitar el dia del lliurament de premis.

El **veredicte** es farà públic el dia 8 de gener. Els premis es lliuraran el diumenge 19 de gener. Hi haurà tres premis per modalitat i tots els incrits tindran un record per la seva participació. Per a més **informació** podeu trucar al 23 45 30.

L'EXPOJOVE

El 18 de novembre va ser inaugurada l'exposició Expojove pel president del Consell Comarcal del Gironès, Josep Maria Dausà, i altres autoritats. Aquesta exposició, que es podia visitar a la casa de cultura Les Bernardes fins al dia 29 de novembre, pretén informar els joves sobre temes d'estudi i formació, entre els quals hi ha l'assessorament sobre les possibilitats de trobar treball.

A tu, que ja no hi ets

Fa dies que tinc el cor petit
i els sentiments esqueixats
per tant estimada pèrdua.
La teva mort desafortunada
m'ha immers en un món desconegut,
un món ple de dolor i obscur,
un món confús i desorientador.

Si almenys pogués veure o copsar
la teva imatge amb claredat,
però per ara m'és impossible.

Només ombres vagues i confuses
ronden el meu pensament,
és com un desfici permament:
una lluita intensa per recordar
algun dels nostres moments,
però no puc, i d'aquest esforç
només lleugeres brises
de la teva dolça imatge
se'm dibuixen tímidament.

Espero que arribi el dia
en què et veuré clarament
i sé que serà aquell dia
des del que viuré intensament.

A.V.

BURCH constructors, s.a. Salt

• CASES
• AMPLIACIONS
• REHABILITACIÓ

Pere Coll i Guitó, 3 - Tel./Fax 23 86 02
17190 **SALT** (Gironès)

LA CASA DELS ARMARIS

* Fabriquem armaris a la seva mida.
* Interiors exclusius

c/ Major, 48 - Tel. 24 28 05 - **17190 SALT**

Ja hi tornem a ser

"El Periódico", diari que s'autodefineix com el primer de Catalunya, va obsequiar els seus lectors, en l'edició del passat dia 24 de novembre, amb un mapa de carreteres de Catalunya. I malgrat que a la portada hi figura la indicació **actualitzat el 1996,** Salt hi és representat amb la grafia corresponent a AGREGAT al municipi de Girona, igual que Santa Eugènia, Sant Daniel i Palau Sacosta. El que fa fer la ignorància!

Com és possible que s'ignori d'aquesta manera una població que, amb els seus 22.000 habitants, és la cinquena de les comarques gironines? Pensem que val més prendre-s'ho amb conya que no pas emprenyar-s'hi. Francesc Gurri i Serra -a qui admirem per la seva tasca en el món de l'excursionisme català- consta com a responsable de la revisió i actualització del mapa. Em sap greu per ell, però voleu que us digui una cosa?: a mi em faria una mica de vergonya firmar un treball així.

J. Cristòfol

Segons el mapa d'"El Periódico", Salt encara és annexionat a Girona.

VELUM

MOSQUITERES
• Enrollables, fixes, laterals.
(Fabricació pròpia)

BÚSTIES
• Per a comunitats de propietaris i particulars.
(Més de 100 models diferents)

- SERVEI TÈCNIC PROPI
- ASSESSORAMENT
- PRESSUPOSTOS SENSE COMPROMÍS

NOVA ADREÇA

PERSIANES
• Enrollables normals, de calaix exterior (sense obres), de llibret ... Tant amb alumini, PVC o fusta.
• Motorització de persianes.
• Accessoris i recanvis de tot tipus,
TALLEM PERSIANES AL MOMENT

MAMPARES DE BANY
• Per banyera i dutxa.

CORTINES
• Venecianes, plisades, verticals, enrollables.
(Confecció a mida)

EXPOSICIÓ I VENDA:
c/ Rafael Masó, 52 - baixos (cantonada Gavarres)
Tel. 23 53 62 - Fax 40 09 64 - 17190 SALT (Girona)

El solstici d'hivern o tornar a començar

La superfície de la Terra es veu directament afectada per les variacions de les òrbites dels astres que ens envolten, i per la seva mateixa. Concretament, el nostre planeta mostra una inclinació de **23°27'** entre el pla de l'Equador i el pla on es situa la mateixa òrbita de la Terra. Aquesta lleugera inclinació provoca que la radiació solar no sigui constant al llarg de tot l'any, sinó que arribi amb diferent inclinació i durant temps variable als punts de la superfície terrestre. Sempre hi ha un hemisferi que rep més radiació que l'altre, tret d'una situació especial, que són els equinoccis, on la nit dura igual que el dia.

El solstici d'hivern, si més no a nivell intuïtiu, es caracteritza per tenir el dia més curt de l'any, ja que el sol, vist des de la Terra, fa el mínim de recorregut pel cel. Aquesta situació coincideix amb el fet que el Tròpic de Capricorni rep els raigs del sol de manera perpendicular. Llocs representatius prop del Tròpic de Capricorni són Sao Paolo (Brasil), Madagascar o Brisbane (Austràlia).

Tot és un cicle que es va repetint cada any. El sol va decreixent dia a dia fins arribar al solstici d'hivern i llavors, en els dies posteriors, torna a seguir el seu camí ascendent que ens portarà fins a la primavera.

És interessant explorar com aquest fenomen natural ha marcat les diferents cultures, i veure les reaccions, tradicions i graus de coneixement dels pobladors de la terra. Només apuntar que l'home ha pres hàbits relacionats amb l'agricultura des de fa milers d'anys, i que el solstici d'hivern és un fet bàsic pels agrigultors, ja que els marca una època molt determinada de l'any en què un dels seus millors aliats, el sol, els tornarà a fer costat.

Hi ha qui diu que un dels primers pobles a conèixer els solsticis foren els antics Mesopotàmics, els quals fruïen d'un festival de 12 dies de durada, anomenat festa de la renovació, ja que el seu deu **"Marduk"** espantava els monstres del caos (associats a la foscor) durant un any més.

Avui dia els antropòlegs han descrit ja centenars de tradicions relacionades amb el solstici d'hivern. Entre elles una, a l'Iran, on durant el solstici les famílies fan vigília en la nit més llarga al costat de fogueres, per poder així ajudar el sol (el qual és una divinitat) a lluitar contra la foscor (considerada maligna). A Escòcia hi ha la tradició de **Yule log,** en la qual es fa una foguera amb una gran soca i tothom balla i hi canta al voltant. Tota la gresca i dibauxa té la funció de despertar el sol del seu son d'hivern, donant entrada a la primavera, en què el dia esdevindrà més llarg que la nit.

En la nostra societat, el Nadal, tal i com el coneixem, era abans una festivitat mòbil en unes certes dates al llarg de l'any. Era variable. La tria del 25 de desembre la va fer el **Papa Juli I** en el segle IV, per fer-ho coincidir amb els rituals pagans del solstici d'hivern. Amb aquest gest s'intentava substituir les celebracions paganes per la catòlica. Veiem doncs, així, l'orígen lligat als fenòmens naturals d'una festivitat, potser la més entranyable al llarg de l'any. Possiblement aquells antics agricultors o caçadors també ho celebraven de manera entranyable, ja que el retorn de l'activitat solar els significava la tornada dels animals que hivernaven i la continuació dels processos vegetals associats a l'agricultura.

Lluís Rovira

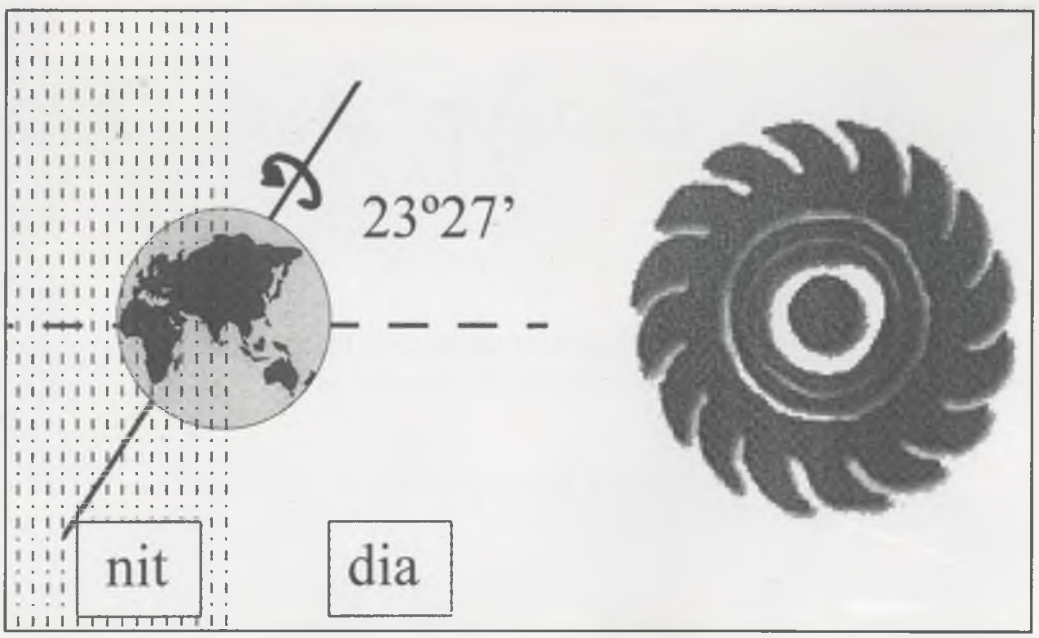

LA FARGA/7

Agermanament Parroquial amb el Perú

En Jordi Casals, la Sílvia Bagaria i el qui subscriu vàrem estar uns dies al nord del Perú per dur a terme l'agermanament de la Parròquia de Sant Cugat amb la de Jaén, que té per bisbe un oncle de la Pilar, la muller d'en Josep Delàs, membre actiu de Justícia i Pau a les nostres comarques.

Precisament a través de la Pilar ens va arribar ja fa un parell d'anys el projecte de la Vicaria de Solidaritat de la diòcesi de Jaén, que ara financem des de Salt. Es tracta d'un projecte de capacitació de jutges de pau per aquella zona, que té una extensió enorme, amb petits nuclis o "caseríos" molt escampats, on convé molt que hi hagi persones natives per posar pau i defensar la justícia.

L'agermanament no és només finançar projectes allà, sinó que sempre hi ha d'haver intercanvis que són positius i enriquidors també per nosaltres. Vàrem tornar carregats de cartes d'infants i de famílies que hem repartit perquè gent d'aquí es comuniqui amb gent d'allà d'una manera habitual. Són contactes molt bonics, precisament perquè es poden apropar en la coneixença i l'amistat de persones tan distanciades en l'espai i en els costums.

També és molt interessant per la gent d'quí veure com funciona la gent d'allà. Ja sabem que el tercer món no ens pot donar gaires avenços materials, però sí que ens fa obrir els ulls a uns cims espirituals que ells han aconseguit i que nosaltres potser no acabem d'arribar-hi precisament per anar tan enfarfegats per les coses materials.

Hem vist una gent que generalment van a un altre ritme, segurament més humà que el nostre, vivint sòbriament amb les coses imprescindibles, i -de moment- alliberats de l'ambició desmesurada de les coses prescindibles. Això a la part rural i dels nuclis urbans petits; una altra cosa és el cinturó de suburbis de Lima, la capital, que fa escruixir per l'amuntejament de barraques on la gent "viu" en condicions infrahumanes, en contrast, és clar, amb els rics del centre, que es poden pagar guardes jurats per vigilar les seves ostentoses propietats.

Pel que fa específicament a la vida cristiana d eles comunitats, a la diòcesi de Jaén, amb el bisbe al davant, hi ha un gran encaix dels projectes pastorals amb la

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

EXPOSICIÓ I VENDA: c/ Major, 156
Telèfon 24 20 43 - Fax 24 38 61

SERVEI OFICIAL: c/ Mercè Rodoreda, 13
Tel. 24 37 49
17190 **SALT**

problemàtica de la gent del camp i de la part de la selva. Com que les distàncies són tan grans i els mitjans escassos, es procura que a cada poblat hi hagi el seu catequista que atengui la catequesi, la preparació de la gent pels sagraments i la celebració de la fe els diumenges.

El bisbat també fa una gran tasca amb els "promotors de salut", ja que hi ha grans mancances d'ordre sanitari en aquella zona. L'hospital general de Jaén ens va fer caure l'ànima als peus. Per això és important formar persones natives que en el seu mateix poblat puguin orientar la gent en les qüestions sanitàries més corrents.

La labor de Càritas és també eminentment de promoció humana, a base de programes agrícoles que han de ser aplicats als "caseríos" i, per tant, també hi ha persones que han d'anar una temporada a la ciutat de Jaén per aprendre'n.

Aquesta diòcesi de Jaén té una part de selva, que va ser per nosaltres una vivència inoblidable. Vàrem visitar dues missions portades per religioses i per jesuïtes, que treballen amb joves nadius "aguarunes". Només s'hi accedeix en canoa, pel riu Marañón, que després es converteix en l'Amazones. Allò és un riu impressionant.

La tasca dels missioners és donar una educació que no suposi cap colonització ni invasió cultural, sinó que els indígenes no perdin els costums i valors.

Davant la depredació dels boscos i de la selva que uns quants grups poderosos vinguts de fora intenten fer a la zona, el bisbat s'ha distingit per la seva lluita compromesa en favor de la protecció del medi ambient. "Sense boscos, no hi ha vida", diu el lema que han triat per la campanya. Precisament el lema episcopal d'aquesta diòcesi que aquest mes compleix 50 anys d'existència és: "Els pobres són evangelitzats perquè tinguin vida".

És el servei a aquesta vida el que dóna sentit a la gran tasca que fan allà molts companys i companyes, nadius i vinguts de fora, amb pocs mitjans però amb un gran esperit. Vàrem trobar molts religiosos i religioses que fa trenta, quaranta i més anys són al Perú i, malgrat les incomoditats materials, no parlen pas de tornar.

Només de mirar-los ja notes que ni s'ho plantegen de deixar tot allò.

Què ho deu fer...?

Miquel-Àngel Ferrés

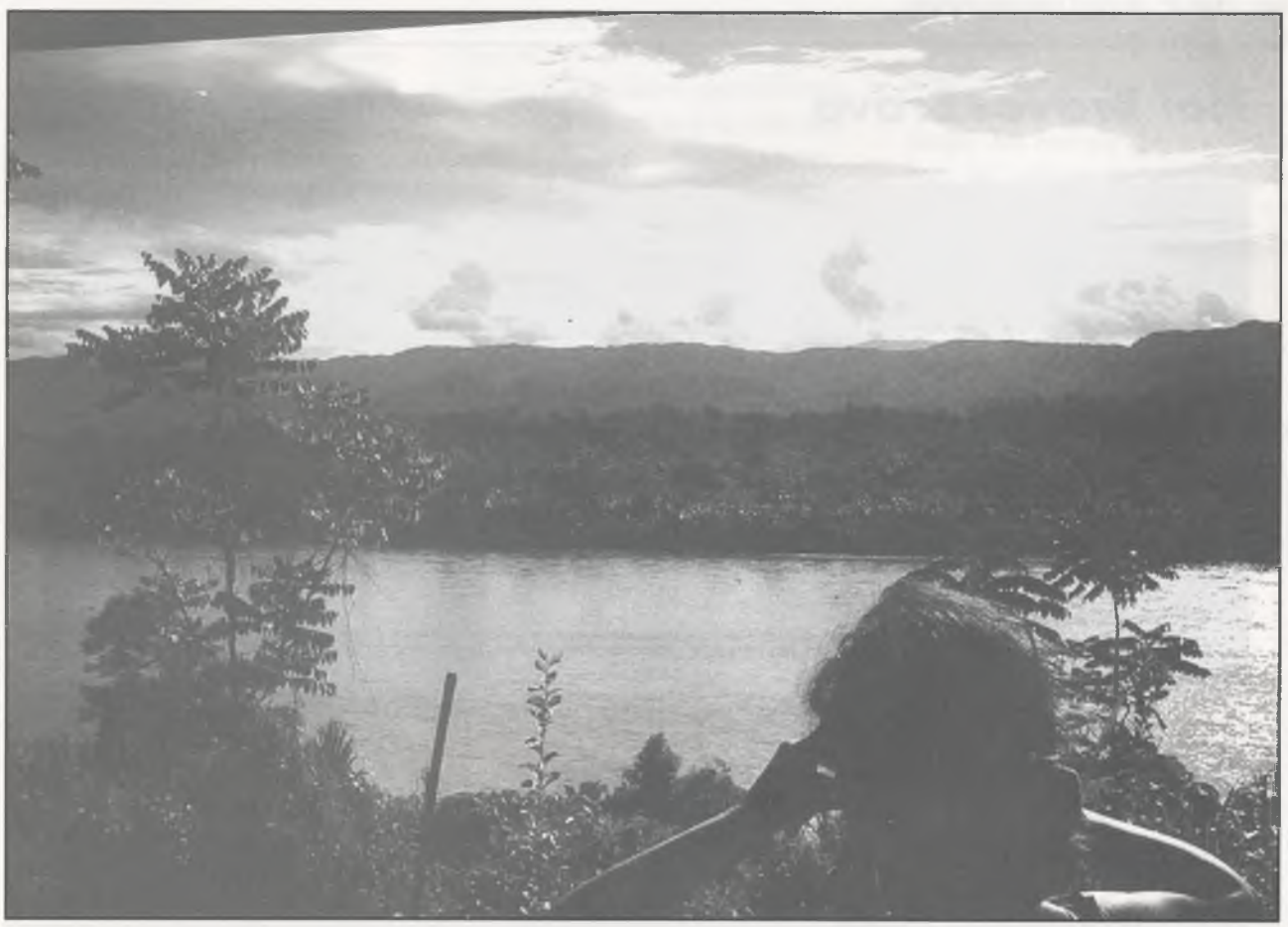

LA FARGA/9

frigorífics del ter s.a.

ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT-10.03930/GE

c/ Major, 419 - Tel. 23 31 11*
17190 SALT (Girona)
Fax 24 45 18

Telex 56204 FTER-E
Apart. Correus, 239
17080 **GIRONA**

Fiat Bravo e Brava

COTXE DE L'ANY 1996

GARATGE INTERNACIONAL

Ctra. Girona - Anglès, s/n. - Tel. 24 12 12 - **SALT**

CONCESSIONARI FIAT

I després del consumisme què?

Dins d'una aparent normalitat hi ha pensadors que ja rumien què cal fer en cada època. I així les margarides fan flors blanques i grogues, les acàcies rebroten, els gats miolen, els gossos lladren, etc.

Com en la vida tot són cicles, a partir dels anys 50 es va insistir cada vegada més en el valor del treball com a mitjà d'expressió de l'home, en la mesura que serveix per alliberar-lo i no esclavitzar-lo. Fins aquí la cosa pot semblar correcta, ja que no és menys cert que una persona ha de tenir una tasca a fer per desenvolupar la seva idea, el seu pensament, coneixement, enginy o iniciativa.

Després, al cap d'unes dècades, es va veure que aquest sistema quedava caduc. I si bé el treball pot realitzar, aquest no es dóna en igual mesura en tots els éssers humans i, així, mentre uns es fotien un fart de treballar, amb misèria inclosa (ja que no és el mateix treballar des de la carestia que des de l'abundor), uns altres s'estaven tocant senzillament els collons, que vol dir no fer res i mirar d'anar a cardar a aquells que treballaven.

Amb el pas del temps, "els savis" van trobar que la persona humana també és un consumidor; que vol dir que potenciant aquest aspecte, la persona també es pot realitzar i desenvolupar les seves dèries a partir d'un consum desmesurat, i així es va portar a terme dins aquesta nostra època amb l'ajut dels americans. Cal dir que el nivell de consumisme no és el mateix per a tothom, ja que uns tenen un nivell de vida molt superior a d'altres.

Tot això està molt bé, és a dir: que tothom es realitzi com pugui. Però el fotut del cas és que mentre aquell primer sistema gent de bona fe se'l van creure amb la idea que qui treballava se'l deixava en pau, amb aquest segon sistema no sé ben bé allà a on va. Perquè si del primer la persona podia tenir la satisfacció de la feina ben feta, d'aquest segon sistema podríem dir-ne l'expressió castissa: "que me quiten lo bailao".

Però, encara, el més fotut de tot és que aquestes dues formes les van imposar els mateixos,és a dir: els mateixos caps pensants, malgrat que dins el joc de guinyol hi ha altres cares de personatges.

I com que en la vida tot són cicles: hem vist una època, el treball; una altra, el consumisme..., i després què?, és que tornarem a la realització pel treball...?, o és que tenen algun altre sistema per aplicar plàcidament?

Em sabria greu que d'aquí un temps, les margarides no fessin flors, les acàcies no brotessin, els gats no miolessin, els gossos no lladressin i el gall estigués a la poltrona.

Undara

estació servei CLAU, S.A.

Gasolina súper - sense plom (95 i 98) - Gas-oil "A" i "C"
Petroli per a estufes
Rentacotxes automàtic - Olis
Recanvis

Ctra. Nacional 141, km. 110
Tel. 44 03 03 - 17162 **BESCANÓ**
Països Catalans, 57 - Tel. 24 05 64
Marquès de Camps, 79 - Tel. 24 27 50 - 17190 **SALT**

SERVEI I VENDA DE PNEUMÀTICS
EQUILIBRATGES - ALINEACIÓ DE DIRECCIÓ

PNEUMÀTICS SALT S.L.

DESCOMPTES FINS A UN 45%. INFORMEU-VOS-EN!!
c/ Gavarres, 16 i 18 - Tel. 40 10 73 - 17190 **SALT**

per: Jaume Bosch i Ma. Àngels Mir

Costums del dia de Nadal

Les festes de Nadal són les més celebrades de l'any. El dia de Nadal, la gent el començava llevant-se tard. Només matinejaven les dones i encara únicament les qui havien de feinejar per la cuina per preparar l'àpat solemne d'aquest dia. La majoria no esmorzaven, i els qui ho feien prenien xocolata. Segons la dita popular, la xocolata renta els budells i fa venir gana. Resulta, per tant, el desdejuni més adequat per a un dia de bon dinar.

Als voltants de la una arribaven els parents, ja que era costum asseure's a taula a les dues. Primer, ocupava el lloc el cap de la casa i tot seguit la resta de comensals.

L'àpat nadalenc consistia, a les contrades de muntanya, bàsicament en carn d'ovella, tal com diu el refrany:

Ara ve Nadal
matarem el xai....

També formaven part del dinar de Nadal el gall, el porc i els animals de ploma. La tradició del gall dindi és més tardana, ja que l'animal és originari de Mèxic. Una corranda menorquina • diu aixi:

És dia de Nadal, salsa,
gallina, o gall farcit,
tant si és pobre com si és ric,
per aquell dia mai falta.

Actualment, el dinar tradicional de Nadal és l'escudella i carn d'olla, plat típicament barceloní en el seu origen. Es deia que per fer una bona escudella havia d'haver-hi les quatre carns: la de porc, bou, gallina i moltó. Cadascuna d'elles representava un sant, Sant Antoni Abat, Sant Lluc, Sant Pere i Sant Joan respectivament. Així, hi havia la creença que el qui menjava d'aquesta olla els sants el guardaven de qualsevol mal i desventura.

Arribada la fi de l'àpat, apareixen les postres. La taula s'omplia de neules i torrons o, a muntanya, pa de figa. La gent començava a cantar cançons pròpies de la diada i fer gresca i gatzara amb la família. D'aquesta manera la diada de Nadal ja era passada i sols quedava desitjar un bon any i fins l'any vinent.

Quin àpat fan per Nadal les dones de Salt?

Aquesta vegada el Teva/Meva vol mostrar una visió dels costums que tenen la gent de Salt per les festes nadalenques. Concretament volíem saber quines tradicions es conserven en l'àpat del dia 25. Les persones escollides deixen palesa la diversitat dels saltencs. Entre les dones entrevistades hi ha l'hortolana, la mestressa de casa, la peixatera, la flequera i la marxanta del mercat....

Quin àpat fan per Nadal? Segueix algun costum particular per aquestes dates?

La Carme de la bodega

Pel dinar de Nadal faré escamarlans de primer i de segon ànec i pollastre amb pinyons i prunes. Per acabar, com que sóc de Sant Martí Sacalm, faré farinetes de fajol, que són les seves postres típiques. També mengem Tortell de Reis, al seu dia.

La Pepita de Can Pau

Per l'àpat de Nadal de primer faré arròs a la cassola i de segon pollastre rostit. El que recordo especialment d'aquestes dates és que tots els dies havíem de treballar, no hi havia festes.

Fusteria d'alumini en general

Utilització de tot tipus de perfils lacats i anoditzats; convencionals i amb trencament de pont tèrmic.

Tot tipus d'obertures corredores i practicables.
Tancaments de galeries i terrasses.
Instal.lacions comercials.
Sistemes de tancaments plegables.
Mampares divisòries.
Baranes.
Persianes de tot tipus.
Mampares de bany.

A.R. ALUMINIS REBARTER, S.L.

Major, 125 - Tel. 24 13 50 - Fax 24 23 16 - 17190 **SALT**

FRADERA PINTORS

Passeig Josep Ma. Folch i Torres, 21
Tel. 23 96 66 - 17190 **SALT** (Girona)

Representant de la comunitat immigrants de color.

Penso celebrar el Nadal d'alguna manera més especial. Per menjar farem algun tipus de pasta i pollastre.

La Montserrat, representant de la comunitat gitana i marxanta de roba al mercat.

Per la nit de Nadal rostit d'ànec i cabrit. L'endemà sempre escudella i carn d'olla amb torrons de postres. Per Reis mengem tortell.

Carme Vilaró, peixatera de la Plaça del Mercat.

Vaig a dinar a ca la sogra el dia de Nadal i sempre mengem escudella i carn d'olla. La resta de festes nadalenques faig plats variats, tipus tastet de carn, peix, verdures. M'agrada tastar diferents coses.

La Pilar de Can Mau, casada amb en Pere de Cal Lleter.

El dia de Nadal, de primer entremesos. Al darrere ànec amb salsafins i torrons. Per Reis mengem el tortell.

La Carme i la Ma. Carme de Can Terranegra, parada de verdures de la Plaça del Mercat.

De primer un entrant. Després un rostit de pollastre i conill. Torrons, pinya natural i meló.
La nit de Reis mengem torrades amb arengades, botifarra dolça i el Tortell de Reis.

llibreria 22

Setè Cel

un espai ple d'oci

carrer major, 163
tel/fax: 972 / 23 16 03
17190 salt

grup 7

ÒPTICA TARRÚS, s.a.

Jaume Tarrús i Galter

Òptic diplomat
Llicenciat en Ciències Físiques

Sta. Clara, 54 - Tel. 21 37 50 **GIRONA**
Dr. Ferran, 1 - Tel. 23 06 61 **SALT**

Descompte del 10% per a Jubilats socis del "Casal de Jubilats"

Les rifes de Nadal

Des de molt antic s'han celebrat rifes a les Comarques de Girona, però amb quantitats en metàl.lic es comença a fer cap al segon quart del segle XIX, excepció feta del dot de les donzelles pobres que es feia el dia de Cap d'Any, com a resultes de la commutació d'un vot de l'any 1641.

A nivell d'Estat, la loteria fou creada per Carles III (1763), malgrat que abans havien existit loteries a escala local. Sobre un total de 90 números n'eren premiats 5 i els guanys anaven a beneficència. Aquesta vella loteria va anar perdent importància davant la nova i ver ser abolida el 1862.

Des de l'any 1881, en què per RD fou instituïda la Loteria Nacional, els ciutadans estaven tot el matí del dia 22 de desembre pendents de les noves telegràfiques que comunicaven el sorteig que se celebrava a la "casa de la Moneda" de Madrid, els primers premis dels quals s'apuntaven als vidres exteriors dels locals més cèntrics, generalment cafès, davant els quals es congregaven bon nombre de colles que després anaven a escampar per la Vila els números premiats.

Durant el matí no es parlava d'altre cosa. La major part de ciutadans jugaven participacions o apuntacions, com se'n deien, que d'un ral en amunt havien adquirit a les botigues i establiments que acostumaven a freqüentar durant l'any.

La grossa o primer premi és aquell més ben dotat econòmicament i, des del moment que surt la boleta amb l'import econòmic més alt i el número afortunat, el correveu de la bona nova l'estableix pertot arreu a fi de veure qui té la butlleta amb el número premiat.

Els mitjans de comunicació escampen la informació i no es parla de res més.

També aquests dies, la dependència dels cafès feien bones estrenes rifant uns quants parells de capons i unes paneres esplèndides, curulles de torrons, fruita i vins, ornades amb llaços de vius colors i repartint participacions d'un bitllet enter de la rifa de Nadal.

Agapit Alonso i Pont

Sport Garatge, s.a.

* Reparacions
* Engrassaments
* Neteja

Ps. Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11
SALT

VOLVO
Camions i Autobusos

Polígon Torre Mirona - Tel. 23 38 61 - **SALT**

SERRALLERIA
Lluís Valentí, s.l.
FERRO i ALUMINI

c/. Lluís Moreno, 11 - Tel. 23 75 00 - 17190 **SALT**

La Suc-Suc de Salt i altres tradicions de la vigília de Nadal

(Reculls del Costumari Català de Joan Amades)

Tot llegint el Costumari Català, de Joan Amades, hom hi troba una referència a una tradició de Salt; la Suc-Suc. Consistia en un captiri infantil el dia 24 de desembre, la mainada de Salt voltava les cases del poble i de les masies portant una paella i una cistella. Preguntaven a la gent de dins de cada casa si *Hi havia res per a la suc-suc* i presentaven la paella.

"La gent els donava botifarres, cansalada i altra carn de porc, la qual la posaven damunt de la paella, que feia l'ofici de receptacle. La mainada ho ficava al cistell i seguia la seva via vers una altra masia.

La mainada, en rebre les llepolies, ho agraïa amb la següent cantarella:

Bona casa i bona brasa,
Bona brasa i bon tió
i bon Nadal que Déu us do.

I si la paga havia anat malament, canviaven els conceptes de sort per la idea contrària, i els desitjaven *mala brasa, mal tió i mal Nadal"*.

Una altra tradició curiosa és la que tenien els escombriaires, que feien presents als seus clients, generalment els hi donaven la verdura per l'olla de Nadal, (el porro i l'api). A les cases que feien moltes escombraries, (les que tenien quadres, vaqueries o per l'estil) els escombriaires els donaven un gall. Això s'entén perquè temps enrere els escombriaires eren hortolans, i utilitzaven les escombraries per femejar els camps i per engreixar l'aviram que produïen.

Avui la tradició de "fer cagar el tió" encara perdura i de ben segur que amb lleugeres variants respecte a la que trobem en el Costumari Català de Joan Amades.

"Pel gironès la mainada tractava el tió amb molt de zel i miramen, perquè no es posés malalt, i sobretot perquè no anés restret i no fos cas que no pogués acomplir degudament el seu paper. El tapaven amb una manta perquè no es refredés i li posaven a sota unes quantes brases de foc, dins d'un plat i una cassoleta. L'alimentaven amb fulles de col i amb paper".

"En alguns indrets, el trasllat del tió des del portal de la casa, del celler, o del corral, on havia passat uns dies, fins a la vora del foc, on havia de donar les seves gràcies, era fet amb certa solemnitat. Tota la família amb ciris encesos, malgrat ésser de dia, feia com una processó, presidida pel cap de casa.

Per tal que l'evacuació fos més abundant, abans de començar a colpejar-lo, el cap de casa el ruixava amb una mica de vi blanc, com si el bategés. Així mateix abans de començar, hom feia anar els infants a dir tres parenostres davant de la imatge de l'escaparata del damunt de la calaixera, i en les cases humils que no en tenien, davant d'alguna estampa de les que adornaven les parets d'alguna cambra, fora de la cuina o de la llar. Mentre els infants resaven, els grans amagaven sota la flassada les llepolies i els enganyalls que ja tenien preparats i a mà. Després de cada tanda de bastonades i de cada consegüent evacuació, calia tornar a resar, per tal de donar lloc a poder preparar el present sota la flassada".

Llibres de Nadal

El Nadal i els temes relacionats amb les festes nadalenques han estat sempre font d'inspiració inesgotable d'artistes de totes les tendències i modalitats: escriptors, poetes, pintors i músics d'aquí i de tot el món han fet d'aquestes festes tan populars, motiu de les seves obres. Un llistat bibliogràfic exhaustiu sobre el tema de Nadal seria gairebé interminable. A casa nostra, cada any apareixen noves aportacions que van enriquint aquesta àmplia bibliografia. Com a exemple, portem a aquesta secció de LA FARGA una petita mostra de llibres actuals, adequats per a aquestes festes.

EL CAGANER

per Jordi Arruga i Josep Mañà
Edit. Alta Fulla - 72 pàg. - 2.500 PTA

Si el pessebre constitueix una de les manifestacions més entranyables del nostre art popular, la figureta del caganer n'és un dels referents icònics més peculiars. Us heu preguntat mai sobre el perquè, el com i el quan de la presència de la figura del caganer dins el pessebre?

Enduts per la curiositat, els autors del llibre van inciar, com a divertiment, la recollida de dades i de materials que els poguessin aclarir les incògnites de la pregunta. El resultat de la seva investigació és aquest llibre escrit amb exquisida sensibilitat i editat amb tota cura -bellament il.lustrat-, que ens descobreix els secrets d'aquest personatge que, en els nostres pessebres, s'exposa en una situació única i intransferible.

ARA VE NADAL

per Teresa Sabaté i Rita Culla.
Edit. Salvatella - 1.400 PTA

Aquest llibre forma part d'una col.lecció de contes sobre temes relacionats amb el nostre folklore i amb la vida i l'educació dels infants. Tenen com a objectiu ajudar-los a conèixer la nostra cultura popular.

El conte "Ara ve Nadal" dóna una visió directa i amena de com es celebra la principal diada de l'any, tot creant un ambient d'alegria i de diversió. Consta de vint il.lustracions de dues pàgines cadascuna. A peu de plana, el text explica en conte i, a continuació, els refranys i petits poemes que els complementen. Les orientacions didàctiques adreçades als pares i educadors sobre com fer profitós aquest material, fan de la col.lecció una eina molt interessant per familiaritzar els infants amb les nostres tradicions.

EBENISTERIA · DECORACIÓ · FUSTERIA · SALT · GIRONA
JORDI CASAS
PAÏSOS CATALANS, 116
TEL. 23 79 14

El nostre ofici és la fusta.
Imagini's el que vulgui amb fusta, que li farem realitat.

MIRALLS I VIDRES
OLAR, s.a.
DISTRIBUÏDOR DE FINESTRES DE GELOSIA I MAMPARES PER A BANY "VENTIKLAR"
- Manipulació i col.locació de vidre pla "CLIMALIT", "SECURIT", CORBAT, LAMINATS, etc...
- Especialitzats en vidrieres artístiques, de formigó i vidres a la sorra

c/ Joan Maragall, s/n. (ctda. Pas. Països Catalans) - Apt. n.º 147
Tel. 23 58 11 - Fax 24 30 82 - **17190 SALT** (Girona)

COSES DE NADAL

LA SOCA DE NADAL

per Teresa Sabaté i Rita Culla.
Edit. Salvatella - 1.400 PTA

És el darrer títol, per ara, de la mateixa col.lecció, que té com a objectiu principal posar a disposició dels pares i mestres un conjunt d'elements concrets que puguin ser-los útils en les seves tasques educatives.

"La soca de Nadal", que acaba de ser publicat, explica en forma de conte i a través de catorze il.lustracions a doble pàgina, la llegenda -o la història- del tió.

Les autores han donat molta importància als refranys relacionats amb el tema. Els refranys, certament, són una forma amb la qual és fàcil de dir veritats amb termes vulgars, difícilment explicables de manera planera.

Donen amenitat a la parla, que sovint resultaria massa monòtona. Són la saviesa popular. Tenen una sonoritat, una cadència, que els fan molt agradosos d'escoltar i fàcils de retenir. I en aquest llibre s'hi recullen els més populars i adients a cada un dels temes que es van desenvolupant al llarg del conte.

L'obra acaba amb una dotzena de propostes per treballar pedagògicament el conte. Per exemple, aquesta: "Sabries inventar un poema o refrany sobre la soca o el tió?".

CANÇONER DE NADAL

Selecció de Marta Luna. - Il.lustracions de Cristina Losantos.
Edit. La Galera - 1.000 PTA

Nadal és temps de cançons. Qui pot imaginar un Nadal sense el "Fum, fum, fum", per exemple? En el nostre cançoner -i segurament en el de tots els països cristians- les cançons nadalenques ocupen potser el lloc més destacat, tant des del punt de vista quantitatiu com de qualitat.

I Catalunya té una gran tradició en aquest aspecte. Els nostres millors músics de tots els temps han composat o han harmonitzat cançons de Nadal i en totes les corals el repertori nadalenc ocupa un lloc principal.

Aquest llibre és un recull de les cançons més populars -lletres i partitures- amb il.lustracions a tot color i a tota plana.

NADAL CATALÀ

per Joan Soler i Amigó.
Edic. Proa i Pirene Edit. - 171 pàg. - 7.700 PTA.

Des de les arrels mítiques de la religiositat antiga fins a les formes d'expressió cristiana amb què han arribat fins a nosaltres, el misteri del sol que neix al cor de l'hivern -el misteri de Nadal- ha suscitat universalment una cultura popular, rica i diversa. Aquesta obra n'explica els orígens i recull el patrimoni etnogràfic de les tradicions i els costums, les creences i els rituals que constitueixen el Nadal català.

Un llibre de gran format, editat amb tot luxe de detalls, idoni per a un regal de qualitat.

Josep Cristòfol

paulí GESTORIA-API

API núm. 218

agència de la propietat immobiliària
administració de finques
gestoria administrativa

avgda. jaume I, 44 baixos - tels. 20 88 54 / 20 13 35 / 21 46 08 Fax — 17190 - girona

passeig països catalans, 147 - tel. 24 44 92 — 17190 - salt

Comerç TURRÓ.S.A.

MAQUINÀRIA I UTILLATGE PER A LA CONSTRUCCIÓ

Passeig dels Països Catalans, 58
Tel. 23 37 31 - Fax 24 11 81 - 17190 SALT

Passió de carpa

Qui s'ha fixat mai en una carpa?

Pocs de nosaltres possiblement hem parat atenció en aquest peix d'aigua dolça de reputació dubtosa als nostres rius. Però això no és ben bé així a tot arreu. La carpa, ***Cyprinus carpio,*** gaudeix d'admiració i respecte a molts indrets, en especial, al centre i nord d'Europa.

No només és un animal atractiu i buscat, sinó que es podria dir que s'ha creat tot una cultura al voltant de la carpa, en la qual hi ha una part certament apassionada. Agafem a tall d'exemple què passa amb la carpa en les dates nadalenques.

En alguns països europeus, el dia de Nadal no hi ha precisament la tradició de menjar-se un indiot. No és per estalviar-se de cuinar, ni per manca de ganes de preparar àpats elaborats, farcits de prodigioses receptes de l'avia, no. Simplement és que hi ha diversitat de parers en referència a l'exquisitesa de l'animal a cuinar. Doncs bé, a molts llocs d'Alemanya, Suïssa, Eslovènia, Txèquia, etc., la carpa té l'honor (o desgràcia segons el criteri) d'esdevenir el plat a menjar el dia de Nadal.

Hem de pensar que la carpa, sobretot la carpa reial, amb menys espines i escates, ben amanida o marinada i, si cal, farcida d'altres ingredients, pot fer un gran goig damunt d'una taula ornamentada amb motius de festa. Les carpes que s'utilitzen en aquestes ocasions solen tenir una mida considerable, sempre superior a 1 kg. i amb la possibilitat d'arribar fàcilment als 10 kg. Fixem-nos en aquesta senzilla recepta que ve d'Eslovènia:

- 1 o 2 carpes d'uns 2 kg.
- Dues cebes grans fetes a llesques finetes
- Mig got d'oli d'oliva
- Un got de vi blanc.
- Suc de llimona
- Farina.

Es tallen les carpes a rodanxes de 2cm. de gruix, amanides amb sal i suc de llimona durant 20 minuts. S'eixuguen les rodanxes amb paper de cuina i s'arrebossen amb farina. S'escalfa l'oli, per fregir, en una paella. S'hi posen les cebes fins que vénen toves i s'abaixa el foc. Aleshores s'hi posen els bocins de carpa, fregint-los fins que la ceba esdevé doradeta, girant-los una vegada. Afegir el vi i abaixar una mica més el foc fins que la carpa queda tendra. Servir la carpa calenta amb ceba i suc pel damunt.

Però no s'acaba aquí l'interès dels europeus per la carpa. Molts d'ells, potser complementant les delícies gastronòmiques del Nadal, aprofiten aquests dies de lleure per agafar posicions als rius i preparar els esqueres per atrapar les preciades carpes. És ben coneguda la carpa per la seva mítica i potent estirada, resistent als esforços del pescador, cosa que fa que sigui un animal molt estimat. És una absoluta *carpamania* el que es viu a Holanda, Gran Bretanya, Suècia, etc. Fins i tot a la xarxa Internet, els amics de les carpes han desenvolupat pàgines Web dedicades a donar difusió d'aquesta afició, tot mostrant els exemplars més ben dotats que s'han capturat, amb la corresponent referència del pes i lloc de pesca.

Les següents adreces us poden servir per començar la recerca:

http://home.t-online.de/home/

http://www.pi.se/magnus.ugander

http://www.euronet.nl/users/

http://ddgi.es/espais/carpa.htm

A casa nostra, la carpa, potser per l'estat lamentable d'alguns cursos fluvials, potser perquè ja gaudim d'esplèndids peixos marins que ens fan oblidar, a voltes, les carns més serenes del peix de riu, no entra dins les previsions de comanda dels restaurants, malgrat que la seva pesca sí que té una certa implantació. A l'Estat espanyol, concretament a Badajoz, s'hi troba una piscifactoria, Vegas del Guadiana, amb capacitat de produir més de 2,5 milions d'alevins de carpa anuals. Aquest centre dependent de la Junta d'Extremadura, utilitza la producció de carpa per al repoblament dels rius de tot l'estat.

Ja ho sabem, doncs. Si esperem convidats centreeuropeus per al Nadal, res millor que començar a preparar bons esquers, preparar les canyes i escalfar el forn. Se'n lleparan els dits. I potser, si ho tastem, nosaltres també.

Lluís Rovira

La tradició de donar les Bones Festes per Nadal

Nadal significa renovació i festa; de fet les festes de Nadal tenen el seu origen pagà en el solstici d'hivern: el 21 de desembre els dies tornen a allargar-se i la gent celebrava el "natalis (Solis) invicte", el naixement del Sol. Posteriorment, els primers cristians escolliren aquesta data com a data per a celebrar el Nadal, per relació amb aquest simbolisme de la llum.

Fou en el segle IV durant el pontificat del Papa Juli I quan es va fixar la data de la nit del 24 al 25 de desembre per celebrar el Nadal.

La manera de felicitar el Nadal ha anat canviant al llarg del temps; Joan Amades en el seu "Costumari Català" ens parla de la tradició de donar-se les bones festes:

"Els nostres besavis es donaven les Bones festes de paraula amb frases fetes i tradicionals. Fou costum que els infants felicitessin els parents més pròxims amb el recitat de dècimes que els ensenyaven els mestres. Tant l'aprendre com el dir aquestes dècimes eren la tortura de la mainada i la nota negra infantil d'aquestes festes".

"Vers el primer terç del segle passat s'establí el costum d'imprimir dècimes de bones festes emmarcades amb orles barroques i rococós que tenien molt de caràcter i de sabor d'època. Feiners i servents de tota mena, per desitjar les bones festes a llurs clients i ascendents, els oferien una dècima que els estampers i més encara els litògrafs estampaven en sèrie i venien per dotzenes. Entre els motius ornamentals que formaven les orles que emmarcaven els versos, sovint carrinclons, solien figurar símbols i atributs adients a la diada i a voltes a la professió pròpia del qui l'oferia. També van estilar-se dècimes de felicitacions amb fesomia tipogràfica de ventall. Hi havia un gravat buidat al boix que figurava una escena nadalenca que presidia els versos, els quals sovint eren força més extensos que una dècima i estaven emarcats i enquadrats amb una orla remendària. Aquestes gracioses capçaleres que van marcar una època ben típica dins de la imatgeria popular vuitcentista, ens han servit força per a il.lustrar el costumari nadalenc, del qual es troba ben poca documentació gràfica".

Avui, el costum de felicitar el Nadal es fa també amb targetes de felicitació, que il.lustrades amb motius nadalencs ens serveixen per transmetre un missatge càlid, cordial i franc a les persones del nostre entorn.

Els temps canvien i hi ha nous mitjans de comunicació, que recullen també aquesta tradició de felicitar-se les festes. Avui podem utilitzar també el correu electrònic, és a dir, que servint-se de la xarxa Internet podem adreçar un missatge de felicitació a qualsevol persona arreu del món, amb l'única condició que disposi d'una adreça electrònica de correu. També és possible adreçar una carta a Santa Claus via Internet (l'adreça és Santa Santaclaus.com), i segur que ben aviat els tres Reis d'Orient també disposaran de la seva adreça Internet per tal que els nens que vulguin els puguin adreçar les seves cartes per mitjà d'aquest peculiar sistema de correu.

Ricard Giménez i Camins

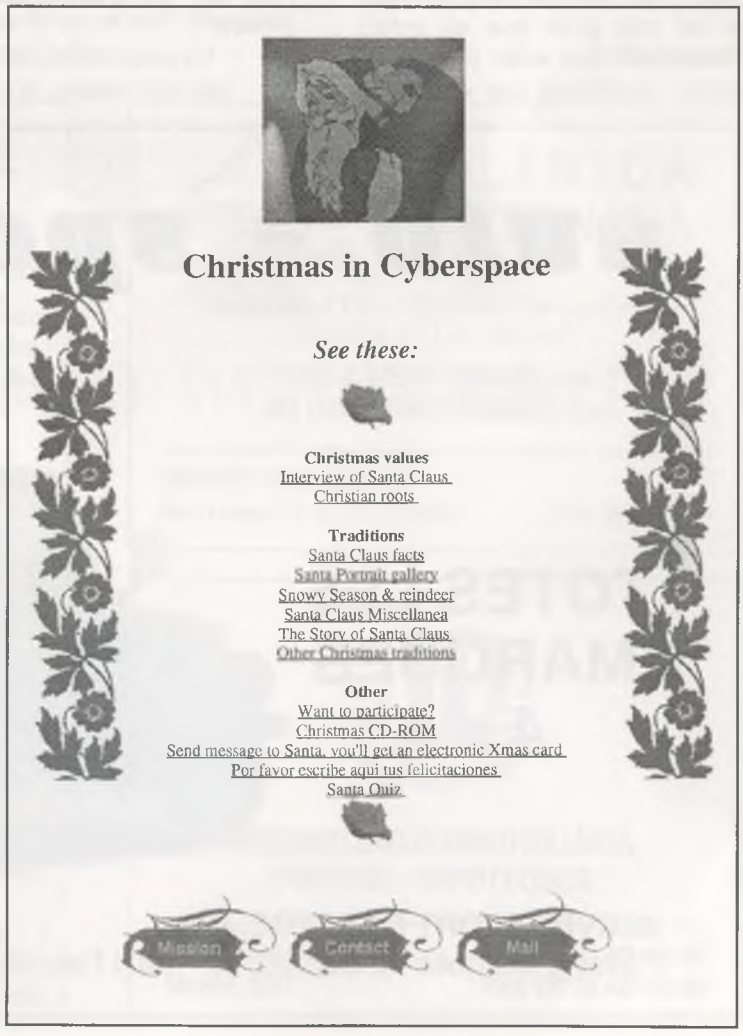

Conte de Nadal

Era una nit freda i serena. En Joel es va despertar, s'havia quedat adormit sota un arbre massa estona i era tard. Va fer un xiulet al seu gos perquè recollís el remat de xais, disposat a tornar cap a casa. Estaven a punt d'emprendre la marxa quan es va trobar el seu amic Joan, un altre pastor jovenet com ell.

- Cap on vas, Joan? No tornes?

- No, vaig cap a Betlem. No te n'has assabentat? No has vist res?

- No. M'havia quedat clapat. Què ha passat?

- No ho sé..., alguna cosa molt gran. Hem vist una coral d'àngels al cel més gran que els estols d'estornells que volen junts cada tardor. Semblava que venien de Betlem i cantaven *"Glòria a Déu en les altures i pau als homes de bona voluntat"*. No sé què vol dir tot això, però alguna cosa gran deu haver passat. Joel, vine amb mi a Betlem a veure què ha succeït.

- Has vist àngels que cantaven i volaven pel cel! Joan, segur que tu també has estat dormint i ho has somiat tot.

- De veritat que no vols venir, Joel?

- No, Joan, jo pasturo ovelles i no estols d'àngels. Vés a Betlem si vols, però no hi veuràs res, i menys de nit. Tot ha sigut un somni.

- Si no véns, tu t 'ho perds, Joel. Adéu.

- Adéu.

En Joel, abans de marxar, va comptar els xais i va veure que en faltava un. Els va mirar un per un i s'adonà de seguida que faltava en Balí, el xai petit, el que més s'estimava de tots, el que havia ajudat a néixer amb les seves mans i que fou, des d'aquell dia, el seu preferit.

Va mirar a banda i banda, per tots cantons, el va cridar vàries vegades, però res, ni rastre.No recordava quan era l'última vegada que l'havia vist. Potser s'havia quedat enrera. Va deixar la resta del ramat i marxà amb el seu gos a cercar-lo.

Al cap d'una estona es trobà pel camí a Amós, un pastor molt alt i corpulent.

- D'on véns, Amós?

- De Betlem. Que no saps què ha passat? Ha nascut un infant en una cova, que és el Messies, el Salvador!

- Què us passa, avui! Un veu àngels i l'altre el Messies. Tu també ho has somiat, o és que heu begut alguna cosa...?

- Però, que dius, Joel? No t'ho creus? Vés-ho a veure.

- Jo sí que estic per perdre temps amb les vostres històries. S'ha fet tard i he hagut de deixar el ramat perquè he perdut el meu petit xai, en Balí. No l'has pas vist?

- Fa estona em sembla que n'he

auto - sport

VEHICLES TOT TERRENY

TOTES LES MARQUES 4 x 4

SERVEI: SPORT GARATGE, S.A.
Passeig Marquès de Camps, 13 - Tel. i Fax: 23 78 83 - SALT

vist un, cap allà baix. Però, fes-me cas, Joel...

Però en Joel ja no l'escoltava. Havia començat a córrer a la recerca del seu xaiet estimat.

Pel camí es va trobar altres pastors: en Jonan, en David, en Josep..., tots venien de Betlem. Havien vist i adorat el Messies. Tots insistien que anés a veure el petit infant a la cova.

- **Esteu tots grillats!** - els contestava. I només tenia al cap el seu xai.

Finalment va passar per davant d'una cova on hi havia uns quants pastors. "Potser ells hauran vist el meu xai", va pensar.

S'hi va acostar i veié com adoraven un petit infantó embolcallat amb uns bolquers improvisats, que reposava en un petit pessebre ple de palla. Vora d'ell, un jove i una noieta que el cuidaven i se'l miraven amb uns ulls que resplendien de felicitat.

De sobte, en Joel veié en Balí, el seu xai. Havia sortit del fons de la cova i s'havia acostat al nen. El petit xai l'acaronà amb el seu musell i el nen reia. I llavors l'infant mirà en Joel i en Joel mirà l'infant, i els seus ulls ploraren.

- Que és seu, el xai? - Preguntà la mare de l'infant.

- **Meu?** - digué en Joel - **No, ja no, és d'Ell.**

Xavier Margenat

EL JARDÍ DEL PASSEIG
Flors i plantes decoratives

ÀNGELA SUÑER
El Nadal a casa
Tot per l'adornament de la llar, l'arbre i el pessebre
Major, 127 - Tel. 23 37 89
17190 **SALT**

Animàlia
CLÍNICA VETERINÀRIA
Laborables d'11 a 13'30 matí i de 5 a 9 tarda
Dissabtes d'11 a 1 del matí.
LLUÍS M. BOSCH i COLOMER col. 409
JOSÉ LUIS MARTÍNEZ FERNÁNDEZ col. 604
URGÈNCIES 908 / 83 27 42
Països Catalans, 40 - Tel. i Fax: 23 90 03 17190 **SALT** (Girona)

RESTAURANT
El Petit Racó
Tancat: dilluns, dimarts i dimecres nit
FEM: Comunions, bateigs, convencions, sopars o dinars de colles
La Casa del Bon Menú
De dilluns a dissabte menú econòmic 1.000 pta. amb licor digestiu. Diumenges i festius menú especial de festa 1.500 pta. amb copa de cava brut
Plaça de la Vila, 12 - SALT - Tel. 23 32 08

JP S.I.C.A.
ORGANITZACIÓ IMMOBILIÀRIA
FINQUES - HIPOTEQUES
17190 SALT
Major, 231
Tel. (972) 40 10 99
Fax (972) 40 10 99

Unes reflexions per acabar l'any

Ja fa temps que a Salt no tenim teatre. S'està fent. Les obres ja se sap són lentes, però aquestes ho són més. Es va buscar una empresa que ho fes a un preu baix, però sembla que a la llarga el preu serà alt. Ara no és el moment de lamentacions i de buscar responsables de la mala planificació, però sí que comença a ser hora de buscar solucions. Salt no es pot permetre de tenir una companyia de teatre amb el prestigi del *Talleret,* que porta el nom de Salt, i en canvi no tingui cap local, magatzem, despatx, o el que sigui, a Salt. Tampoc s'ho mereix la gent de la companyia de teatre *"El safareig"*. Sort que a l'estiu s'ha recuperat el pati de Can Mut i la gent de l'agrupació ESTIL pot fer les seves obres per un públic "senzill i popular".

Els que estan funcionant i han arrencat amb força són els *castellers*. La gent d'***Els marrecs de Salt*** cada dia són més i apleguen més seguidors. Cada dia, també, són més coneguts i atrevits amb els seus castells. És una manera sana, popular i folklòrica de donar a conèixer i fer venir nous visitants a Salt. Esperem que la cosa aguanti i duri, així com la recuperació del Bar de Can Pepet com a local social dels *marrecs i els castellers,* que no només sigui el seu lloc de trobada, sinó que tohom se'l faci seu.

Ningú em negarà que avui dia qui domina en una casa és el que té el comandament a distància de la *tele*. S'ha arribat a un punt que amb aquest instrument per canviar programes de televisió a les mans pots crear més d'un problema familiar. Al mateix temps, el posseïdor d'aquest artefacte no veu cap emissió, programa o espai de televisió íntegra. Cada moment vol saber què fan a les altres cadenes. El comandament a distància ha creat en l'addicte la desconfiança, la inseguretat, la xafarderia de saber què s'està perdent en aquest moment mentre mira una cadena. Què estarà fent l'altra?, i Flasp! Canvia cada moment. Per tant, no veu ni un programa sencer. Això comporta la constatació que no hi ha cap cadena que faci res original. Encara més, et fa adonar que totes fan exactament el mateix: futbol, pel.lícules, reality-shows, concursos, i... anuncis. Per això en un estudi publicat recentment a la Vanguardia, s'ha comprovat que el públic, en els darrers cinc anys, llegeix més, va més al cinema i al teatre i en conseqüència mira menys la *tele*.

Us hi heu fitxat que l'actriu Isabelle Rossellini, filla del director italià Roberto Rossellini i de l'actriu sueca Ingrid Bergman, cada dia es retira més a la seva mare?

Parlant de directors i actrius, per tant de cinema, us recomano que quan a les pantalles dels cinemes de Girona programin una pel.lícula *Europea* (sigui espanyola, catalana, francesa, italiana, alemanya) i us interessi, aneu-hi els primers dies, ja que no aguanten més d'una setmana -això amb sort-. També sol passar si la *pel.li* és bona, ha guanyat algun festival o ha obtingut bones crítiques. I si s'estrena directament al cinema Catalunya-3, llavors la cosa ja és urgent.

Per acabar, una altra de cinema amb rerafons nacionalista i catalanista. O més ben dit, de "cornuts i pagar el beure". La cosa va que finalment la multinacional americana Walt Disney ha decidit estrenar una pel.li en català: **El Geperut de Nôtre Dame.** Però, i ara ve allò de *cornuts i pagar el beure,* a tots els països - més de 160 - la multinacional paga les despeses de publicitat i doblatge. Però a Catalunya les paguem nosaltres a través de la Generalitat i el seu departament de Normalització Lingüística. Més de 13 milions ens costa la broma. I el més gros, a Catalunya hi hauran 11 còpies en català i més de 40 en castellà. I llavors diran que som garrepes. I a més ens vendran la cosa com un gran èxit nacional.

Guillem Terribas i Roca

AUTO TALLER
F. FELIU C.B.
NISSAN
c/ Pere Coll i Guitó, 22
Telèfon 23 19 73
17190 **SALT** (Girona)
Ctra. Nacional II (Cruce Caldes)
Telèfon 47 03 66
17455 **CALDES DE MALAVELLA**
(Girona)

CAGAFERRO

L'acudit foll

LA FARGA

**US DESITJA QUE PASSEU
UNES BONES FESTES
I UN FELIÇ
ANY NOU**

1997

LA VIDA AMB HUMOR

per: **BURXETA**

Tardor

Aviat les fulles començaran a caure i les postes de sol seran matineres, amb un cel rogent de vent i de mal temps proper, i amb un deix de melangia a l'esperit. Ens esperen dies de fred i de torrades a la llar. Els fills han tornat a l'escola, i la dona ens ha tornat a emprenyar amb els pagaments del nou frigorífic que se solapen sota els pagaments de les estufes. Escrivint això ja sé que alguna feminista em titllarà de mussol. Perdó per endavant! Però quan escriu un mascle no pot deixar de pensar com un mascle.

El bronzejat de l'estiu començarà a esblanqueir-se i la panxeta que tant havíem cuidat per mor del tanga tornarà a créixer per mor del güisqui i del rioja, i de les torrades amb allioli. La vida continuarà el seu ritme.

La gent segurament que es continuarà matant a Bòsnia o a Burundi (escric això en ple estiu) i nosaltres anirem mostrant, a aquells que no se'n puguin escapar, els vídeos o les diapositives de les nostres vacances.

Que bonic que era el "dolce far niente" de l'estiu. Ara l'amo ens apreta, el banc ens apreta, el municipi ens apreta. I no ens apreta Hisenda perquè ho fa el juny.

Conec el cas d'una persona que s'esperava amb candeletes el mes de juny per poder fer una gran botifarra a Hisenda. És un jubilat que cobra menys de cinquanta mil pessetes cada mes. És clar que la botifarra més grossa ja l'hi ha fet, fa temps, l'estat, atorgant-li una jubilació que no dóna ni per a extra d'escuradents.

Però això durarà un hivern i un altre hivern. I així fins "in secula seculorum". Qui vulgui, que hi afegeixi l'amén. De res.

Burxeta

Tingueu vistes!

Habitatges totalment exteriors,

al Pg. dels Països Catalans de SALT, amb 3 dormitoris dobles, 90 m² i cuina equipada. Pàrquing opcional.

Subvencions a descomptar del preu.

Preu taxat

- Préstec del 80%
- Interessos del 7,5% segons ingressos
- Subvencions de la Generalitat del 5% al 10% segons comprador.

Compreu amb vista

EUGESA
CONSTRUCTORA • IMMOBILIÀRIA

Informeu-vos al carrer Major, 182 - SALT
Tel. **23 55 61**

Fem realitat el vostre somni